

Forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. (Skilsmisseret efter vold).

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.

(Fremsat 14/1 87. Første behandling 13/2 87. Betænkning 26/3 87).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak, fordi det tilsyneladende bliver et enigt Folketing, der går ind for dette lovforslag. Det har været længe undervejs – det er 13 år siden, betænkningen kom – men jeg synes, det er godt, at et enigt Folketing kan slutte op om det.

Jeg gør opmærksom på, at i betækningsbidraget er der udtalelser af et flertal og et mindretal. Flertallet udtaler, at man bør gå videre og modernisere ægteskabet. Jeg har den indstilling, at vi burde have genindført ægteskabet som den altdominerende måde at leve sammen på; men det forudsætter, at vi moderniserer det, sådan at man både kan komme ind i ægteskabet og ud af det.

En af de ting, flertallet mener, er, at når to ægtefæller er enige, så er det rimeligt, at det gøres lettere for dem at komme ud af ægteskabet, end det er i dag. Vi så gerne, at man kunne blive enig om at gå så langt, at de kunne få skilsmisse uden større besvær, og så synes vi – og det lægger jeg vægt på at man bemærker – at man derudover skal overveje, om de ikke i Sverige har fundet nogle gode måder at modernisere ægteskabet på. Men det kan vi ikke på forhånd tage stilling til.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er efter min mening et fornuftigt lovforslag, vi her gennemfører, og jeg vil gerne takke Det Radikale Venstre for initiativet til det.

Lovforslaget er blevet forbedret undervejs gennem de ændringsforslag, der er stillet. Jeg

synes, det er rigtigt, at forsætsbegrebet er kommet ind, således at det er ved forsættelig vold, der bliver tale om, at ægteskabet kan blive opløst.

Hr. Bernhard Baunsgaard omtalte de to henstillinger, der i betænkningen er kommet til mig, om at tage fat på, vi kan vel kalde det modernisering af ægteskabsloven. Det arbejde vil vi gerne igangsætte i Justitsministeriet nu, og vi har jo også et grundlag i ægteskabsudvalgets betænkninger. Der kan være bestemmelser i ægteskabslovgivningen i dag – det kan vi ikke se bort fra – der ikke har samme betydning som tidligere, og hvor der derfor bør være tale om ændringer eller – for nu igen at bruge udtrykket – moderniseringer.

Derimod kan jeg ikke tilslutte mig den retning, der er angivet af en del af udvalgets medlemmer, at man faktisk skulle ophæve separation i hvert fald i de tilfælde, hvor ægtefællerne er enige, og lade dem gå direkte til skilsmisse.

Jeg mener, det er vor opgave i forbindelse med en ægteskabslov at søge det ægteskabsbevarende, og man kommer jo ikke uden om, at i det øjeblik der bliver direkte adgang til skilsmisse, fjerner man sig fra det ægteskabsbevarende. Jeg mener også, at separationsinstituttet har virket godt og rigtigt, og i denne forbindelse, og som hr. Bernhard Baunsgaard nævnte, vil jeg nævne, at i 1986 afgav det norske ægteskabsudvalg en betænkning, hvori man tog afstand fra skilsmisse ved enighed og fra at ændre separationsinstituttet til betænkningstid.

Da vi jo lægger megen vægt på – og altid har gjort det i forbindelse med ægteskabslovgivningen – at vi har størst mulig nordisk enighed, må jeg altså sige, at også derfor, men navnlig fordi jeg mener, vi skal fastholde det ægteskabsbevarende, medvirker jeg gerne til en modernisering af ægteskabslovgivningen, men ikke efter de retningslinjer, at man skulle give direkte adgang til skilsmisse i de tilfælde, der er nævnt her.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige tak for ministerens løfte om, at man går i gang med arbejdet med det, som vi vel nu kan kalde modernisering af ægteskabet. Vi er nok ikke enige i udgangspunktet, men lad os se, om vi ikke bliver det.

[Bernhard Baunsgaard]

Måtte jeg sige om dette med at få en fællesnordisk indstilling til, hvordan ægteskabet skal være indrettet: ja, det er jo svært. Efter som svenskerne har én bestemt opfattelse og vi har haft en gammeldags opfattelse indtil nu og nordmændene altså har en tredje opfattelse, bliver det jo nok svært at få lavet et nordisk fællesskab. Men man går fra ministeriets side i gang med at overveje, hvad der skal ske, og det er jeg godt tilfreds med.

Ordet »forsætlig« er kommet ind, og det kan jeg godt være tilfreds med også, fordi forsætlig vold her er ganske nøje defineret i forhold til det tilfældige uheld, hvor der ikke har ligget noget andet end netop uheldet bag. Jeg gør også opmærksom på, at med ordet »forsætlig« har man ikke på nogen måde grebet ind imod og forhindret, at drukken-skab og vold i forbindelse med drukken-skab giver adgang for den krænkede part til at få skilsmisse. Det tror jeg er meget væsentligt.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne i forbindelse med det, justitsministeren sagde om det ægteskabsbevarende, spørge justitsministeren, om han ikke mener, at der er en balancegang mellem det ægteskabsbevarende og så ønsket om at fjerne det ægteskabsafskrækkende. For problemet er jo ikke bare at få folk til at blive ved med at være gift. Problemet i dag med 504.000 papirløse danskere er jo overhovedet at få dem til at vove at gifte sig, og et af problemerne er altså, at det er så besværligt at komme ud af ægteskabet igen.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om der ikke er en balance mellem det direkte ægteskabsbevarende og så det indirekte at bevare ægteskabet ved ikke at gøre det så svært at komme ud af det igen.

Joanna Rønn (S):

Socialdemokratiet har noteret sig justitsministerens holdning til at igangsætte et arbejde, og vi har samtidig noteret os, at justitsministeren ikke er enig i, at ægtefæller skal kunne opnå skilsmisse, såfremt de begge to ønsker det og er enige herom.

Hvis justitsministeren ikke ønsker at arbejde i den retning, vil Socialdemokratiet da tage initiativer i efteråret i den anledning, for

selvfølgelig må vi have ophævet de formynderske regler, også i ægteskabsloven.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Til fru Aase Olesen vil jeg gerne sige, at jeg forstår godt, hvad fru Aase Olesen mener: at hvis det forholder sig sådan, at man gerne vil have, at ægteskabet bliver den naturlige samlivsform, må det heller ikke være således, at det er en fuldstændig livsbinding for de pågældende, så de ikke kan komme ud af det.

Men det er vi jo meget, meget fjernt fra her i landet. Man kunne jo nævne en række andre lande, også andre statsreligioner, der står for noget helt andet på det område. Jeg er enig i, at det kan virke som noget afskrækkende og derved fremkalde andre samlivsformer, der om ikke andet er særdeles upraktiske for de pågældende ud fra mange retsvirkninger, der er knyttet til ægteskabet.

Men det, jeg ikke synes om, når vi har rimelig lette muligheder for, at et ægteskab bliver opløst – et års separation, det er det hele, det drejer sig om – det er, at vi fjerner denne mulighed, som jeg mener er direkte ægteskabsbevarende. Ægteskabet må på den anden side ikke bare blive en svingdør, som man kan bevæge sig ud af meget, meget hurtigt; man skal have den overvejelsestid, der ligger i separationsinstituttet, hvor det jo også er meget let at genoptage ægteskabet derved, at de pågældende kan flytte sammen.

Jeg mener altså, at et forslag af den karakter, der er nævnt i betænkningen, modvirker ægteskabet. Men jeg mener, at vi muligvis kan se på andre bestemmelser, idet man i dag kan sige: jamen det er så tungt at komme ud af ægteskabet – selv om det kunne være velbegrundet – at der må ske ændringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af lovforslagets tekst, teksten i den nye affattelse og ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af 2 nye paragraffer efter teksten (der bliver § 1)

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 218:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Forhøjelse af pensionstillægget).

Af socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen).

(Fremsat 18/3 87. Første behandling 24/3 87. Betænkning 27/3 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 219:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødheder).

Af socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen).

(Fremsat 18/3 87. Første behandling 24/3 87. Betænkning 27/3 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer og spørgsmålet om deres overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Mette Groes (S):

Der er vist ingen tvivl om, at lovforslaget om at give enlige pensionister 71 kr. mere om måneden i pensionstillæg kommer til at gå over i historien som det forslag, der fik bægeret til at flyde over for dem. De opfattede det simpelt hen som lidt af en fornærmelse.

Og hvorfor nu det? Fordi beløbet simpelt hen er for lille. Det kan selv nok så mange udregninger og sammenligninger af procenter ikke forandre. I øvrigt er det ikke mærkeligt, at pensionisterne har fået nok af regeringen, for de har nok at ærgre sig over: skatten for ægtefæller, der tager en stor bid af den fælles pension, ægtefællepensionen sammenlignet med et papirløst pars og med en enligs, samordningsfradragene for tjenestemænd og det urimelige i dem.

Det er af Socialdemokratiet erkendt, at skal alle disse problemer klares, skal der en samlet reform til. Den har vi foreslået to gange. Som bekendt består den af en samlet løsning af folkepensionsproblemerne, en helt ny arbejdsmarkedspension og en forbedring af ATP-ordningen. Jeg skal ikke her gennemgå alle vort forslags fordele, men blot understrege det store grundbeløb, afskaffelsen af frynsegoderne og en løsning af skatteproblemerne ved at imødekomme pensionisternes behov på en helt anderledes konsekvent måde end gennem de foreliggende lapperier.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil bare kort sige, at jeg synes, at Socialdemokratiet endnu en gang forsøger sig med overbudspolitik. Hvis man ser på, hvor meget pensionisterne har fået fra 1983 til 1987, er der tale om ca. 11.000 kr. i løbet af den periode. Man glemmer at tænke på, at der i virkeligheden har været tale om en real-lønsforbedring, der er langt, langt større end den, alle andre grupper har fået, og oven i det lægger vi ikke alene 71 kr., men 371 kr. Jeg synes, at det er trist, at debatten er kommet ned på sådan et niveau – hvad Socialdemokratiet også har været med til.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg kan godt forstå, at man fra borgerligt hold forsøger at retfærdiggøre sine synspunkter over for folkepensionisterne, men det er jo ikke alene Folketingets medlemmer, der har forsøgt at dreje debatten. Det må man da være blevet opmærksom på, hvis man har fulgt lidt med i dagspressen. Jeg tror aldrig nogen sinde, at jeg har set så mange læserbreve eller indlæg fra én bestemt gruppe i